

Дарія В. Смолич*

РОЛЬ НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ПІДТРИМКИ БІЗНЕСУ УКРАЇНИ У ДОСЯГНЕННІ НАЦІОНАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

У статті розглянуто перешкоди на шляху досягнення Україною національних цілей сталого розвитку. Досліджено організації громадянського суспільства як партнери у виконанні цілей сталого розвитку ООН Україна. Визначено і проаналізовано потенційні напрямки і завдання неурядових організацій підтримки бізнесу у досягнення цілей сталого розвитку. З метою прискорення трансформації існуючих бізнес-моделей до таких, які сприятимуть досягненню цілей сталого розвитку, відповідного оновлення стратегій розвитку бізнесу виокремлено завдання неурядових організацій підтримки бізнесу в контексті донесення інформації про сталий розвиток до широких кіл громадськості та бізнесу. В статті зауважено на важливості сприяння неурядовими організаціями підтримки бізнесу налагодження партнерства, комунікації бізнесу та влади у досягненні цілей сталого розвитку.

Ключові слова: неурядова організація, бізнес, сталий розвиток, цілі сталого розвитку.

Табл. 1. Літ. 20.

DOI: 10.32752/1993-6788-2024-1-274-141-150

Dariia V. Smolych

THE ROLE OF UKRAINIAN BUSINESS SUPPORT NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATIONS IN ACHIEVING THE NATIONAL GOALS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

The article examines obstacles on the way to Ukraine's achievement of national sustainable development goals. Civil society organizations as partners in the implementation of the sustainable development goals of the United Nations Ukraine have been studied. The potential directions and tasks of non-governmental business support organizations in achieving the goals of sustainable development have been identified and analyzed. In order to accelerate the transformation of existing business models into ones that will contribute to the achievement of the goals of sustainable development, the corresponding updating of business development strategies, the task of non-governmental business support organizations in the context of conveying information about sustainable development to wide circles of the public and business has been singled out. It was noted the importance of non-governmental organizations supporting business, establishing partnerships, communication between business and government in achieving the goals of sustainable development.

Keywords: non-governmental organization, business, sustainable development, sustainable development goals.

Peer-reviewed, approved and placed: 15.04.2024.

Постановка проблеми. Неурядові організації підтримки бізнесу в Україні здійснюють захист та представлення інтересів членів, бізнес-спільноти, надають послуги та співпрацюють з державними органами, з метою просування реформ, які усувають перешкоди для розвитку українського бізнесу, спрощують адміністративні процедури та покращують загальний бізнес-клімат. Також неурядові організації проводять навчальні семінари,

---

¹ Lutsk National Technical University. Ukraine.

організують конференції та започатковують освітні ініціативи, з метою надання підприємцям і власникам бізнесу необхідних знань та навичок для досягнення успіху. Через мережі інвесторів, фінансових установ і донорських організацій такі організації полегшують доступ підприємців до позикового капіталу, венчурного фінансування, грантів і програм, стимулюючи розвиток бізнесу.

Дослідження внеску неурядових організацій підтримки бізнесу та власне бізнесу в досягнення цілей сталого розвитку проводиться з метою виявлення здобутків і проблем на шляху інтеграції цілей сталого розвитку в стратегію і практику їх діяльності, а також розробки рекомендацій, щодо посилення їх ролі в досягненні цілей сталого розвитку, що слід врахувати при розробці національної стратегії сталого розвитку до 2030 року.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основні аспекти сталого соціально-економічного розвитку України досліджено Буряк, Є. В., Редько, К. Ю., Чорновол, А. О., Орленко, О. В. [1], зокрема авторами інтерпретовано взаємодію різних цілей сталого розвитку та обґрунтовано важливість того, що синергія цілей сталого розвитку має бути визначеною в розроблених напрямках національної стратегії відновлення України. Коваленко А.О. висвітлюючи стан і перспективи реалізації цілей сталого розвитку в Україні розглянув дану систему цілей у їх взаємозв'язку з цілями сталого розвитку ООН [2]. Куспляк Г., Куспляк І. детально розглянули індикатори, в тому числі вибіркові, досягнення цілей сталого розвитку України [3]. Редько К.Ю. здійснив оцінку виконання цілей Україною за допомогою національних та базових індикаторів ООН та запропонував ведення обліку цілей сталого розвитку в Україні, шляхом розширення списку показників, щодо яких ведеться статистика [4]. Тарасенко А. визначив роль фінансових установ в досягненні цілей сталого розвитку та розглянув напрями державної економічної політики в контексті переходу до стійкого фінансування [5]. Калашник Н.С. здійснила ґрунтовний аналіз цілей сталого розвитку для України крізь призму умов війни, встановила, що на регіональному та національному рівнях є проблеми у досягненні всіх цілей сталого розвитку, найуразливішими виявилися: подолання голоду, подолання бідності, якісна освіта, міцне здоров'я та благополуччя, доступ до енергоресурсів тощо [6].

Аналіз наукової літератури показав, наявність низки досліджень пов'язаних з певними напрямами досягнення окремих цілей сталого розвитку в Україні з урахуванням їх реалізації у світі, зокрема це дослідження екологічної політики у контексті реалізації цілей сталого розвитку, освіти як засобу досягнення цілей стійкого розвитку, гендерної рівності як складової реалізації цілей сталого розвитку ООН, інклюзії у досягненні національних цілей сталого розвитку тощо. Актуальним на сьогодні є дослідження ролі неурядових організацій підтримки бізнесу у виконанні порядку денного сталого розвитку, діяльність яких спрямована на підтримку розвитку бізнесу та налагодження ефективної взаємодії, партнерства бізнесу і влади, у тому числі задля сталого розвитку.

Метою дослідження є визначення ролі неурядових організацій підтримки бізнесу України у досягненні національних цілей сталого розвитку.

Основні результати дослідження. Цілі сталого розвитку є сучасною парадигмою розвитку суспільства. Сталий розвиток ґрунтується на збалансуванні трьох складових розвитку: економічної, соціальної та екологічної, які являють собою триєдину модель.

В науковій літературі існують різні визначення терміну «сталий розвиток». Основоположним та найуживанішим водночас є визначення Міжнародної комісії з охорони навколишнього середовища та розвитку, яке було представлено у Доповіді 1987 року, де зазначено, що «сталим розвитком є економічний та соціальний розвиток, що задовольняє потреби нинішнього покоління, не обмежуючи при цьому можливості майбутніх поколінь у використанні ресурсів» [7].

Таким чином, Комісія Брундтланд зазначеною доповіддю «Наше спільне майбутнє» визначила та широко популяризувала поняття сталого розвитку.

На глобальному рівні необхідність та раціональність переходу до сталого розвитку вперше була визнана на конференції з питань навколишнього середовища та розвитку у Ріо-де-Жанейро в 1992 році [8]. На конференції в представники понад 170 країн світу схвалили Декларацію про навколишнє середовище і розвиток та «Порядок денний на XXI століття», які заклали концептуальні основи для впровадження нової моделі сталого розвитку.

У вересні 2000 року на Саміті Тисячоліття Україна серед 189 країн-членів ООН підписала Декларацію Тисячоліття ООН [9], якою було визначено вісім глобальних цілей розвитку тисячоліття до 2015 року, що було наступним кроком практичного втілення концепції сталого розвитку на світовому рівні.

Приєднання України до Декларації Тисячоліття зумовило переосмислення пріоритетів вітчизняного суспільного розвитку. Україна в період 2000–2003 років адаптувала глобальні цілі та встановила сім національних цілей: подолання бідності; забезпечення якісної освіти впродовж життя; забезпечення гендерної рівності; зменшення дитячої смертності; поліпшення здоров'я матерів; обмеження поширення ВІЛ-інфекції/СНІДу та туберкульозу і започаткування тенденції до скорочення їх масштабів; сталий розвиток довкілля.

Огляд діяльності, щодо цілей розвитку тисячоліття в Україні свідчить, що цілі були інтегровані у систему стратегічного планування та моніторингу розвитку. Вперше в країні було запроваджено практику щорічного моніторингу національного розвитку за 33-ма показниками, який здійснювався протягом 15 років. Цілі розвитку тисячоліття мали вплив на розроблення державних цільових програм, законів України та стратегічних документів [10, с. 11].

На початку реалізації програми з досягнення цілей розвитку тисячоліття та в перші десять років її виконання Україна демонструвала прогресивні зрушення, проте з 2014 року внаслідок окупації Криму й територій Донецької та Луганської областей частина з досягнутих показників погіршилася.

25 вересня 2015 року на 70-й сесії Генеральної Асамблеї ООН 193 країнами-членами ООН, у тому числі Україною, було схвалено «Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року» [11] та затверджено 17 цілей сталого розвитку, до яких входять 169 завдань.

За сферою свого охоплення програма, яку було оголошено у порядку денному у сфері сталого розвитку до 2030 року, виходить далеко за рамки цілей розвитку тисячоліття. Поряд із пріоритетами, що вже існують у царині розвитку, такими як викорінення бідності, охорона здоров'я, освіта, продовольча безпека і харчування, у ній передбачено широкий спектр завдань в економічній, соціальній та екологічній сферах. Крім того, вона спрямована на розбудову більш миролюбного та всеохопного суспільства [11, с. 6].

Нові цілі та завдання набули чинності 1 січня 2016 року, і до 2030 року ними керуватимуться світові лідери в прийнятті рішень.

Україна, як і інші країни-члени ООН, приєдналася до глобального процесу забезпечення сталого розвитку. Для встановлення стратегічних рамок національного розвитку України на період до 2030 року було започатковано інклюзивний процес адаптації цілей сталого розвитку. Протягом 2016 року в Україні було проведено низку національних (4) та регіональних (10) консультацій. До процесу визначення національних цілей сталого розвитку долучилося понад 800 фахівців за напрямками, що відповідають тематичним сферам, урядовці, управлінці, спеціалісти установ ООН, дипломати, науковці, економісти, екологи, освітяни, журналісти, підприємці, лідери недержавних організацій та інші представники громадянського суспільства [12].

Така активна участь експертів, представників організацій громадянського суспільства свідчить про готовність та бажання українського суспільства долучитися до розробки стратегічних документів розвитку країни, які визначають довгострокові цілі, що є позитивним свідченням проактивної позиції та небайдужості до майбутнього країни.

Під час національних консультацій обговорювалися 17 цілей сталого розвитку за такими групами: стале економічне зростання та зайнятість; справедливий соціальний розвиток; ефективне, підзвітне та всеохоплююче управління і справедливість для всіх; екологічна рівновага та розбудова стійкості. Учасники працювали у робочих групах з метою адаптації глобальних завдань розвитку з урахуванням національної специфіки [13, с.3].

В Національній доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна», підготовленій Міністерством економічного розвитку і торгівлі України у 2017 році представлені результати адаптації 17 глобальних цілей сталого розвитку та 86 національних завдань з урахуванням специфіки національного розвитку та визначено базові показники для досягнення.

Національна доповідь, присвячена цілям сталого розвитку, забезпечує міцну основу для подальшого планування розвитку. Досягнення цілей сталого розвитку потребує глибоких соціально-економічних перетворень в Україні та нового глобального партнерства [14 с. 7].

У 2019 році Президент України своїм указом підтримав досягнення цілей сталого розвитку та результатів їх адаптації з урахуванням специфіки розвитку України [15].

У грудні 2020 року Кабінет Міністрів України вніс зміни до Регламенту, яким встановлено, що необхідність досягнення цілей сталого розвитку враховується у процесі формування та реалізації державної політики України.

Таким чином на державному рівні цілі сталого розвитку закріплено у якості орієнтирів для розроблення програмних та прогнозних документів.

З 2021 року в Україні запроваджено постійний моніторинг індикаторів досягнення цілей сталого розвитку. На офіційному вебсайті Держстату створено розділ «Цілі сталого розвитку», який містить інформацію, щодо офіційних національних та міжнародних документів з питань цілей сталого розвитку, дані та метадані по індикаторах.

Перешкодами на шляху досягнення Україною національних цілей сталого розвитку з 2015 року є: окупація росією АР Крим, частини Донецької та Луганської області, недостатнє ресурсне забезпечення та обмежене фінансування, спрацьованість інфраструктури, виклики та форс-мажори, пов'язані з поширенням пандемії COVID-19 у 2019-2020 роках, а з лютого 2022 року й до нині повномасштабна збройна агресія росії проти України.

На сьогодні важливою є роль неурядових організацій у досягненні цілей сталого розвитку, зважаючи на їх широке залучення до вирішення громадських проблем та внесок, який вони, роблять для загального блага, будучи голосом громадськості. В своїй діяльності над досягненням цілей сталого розвитку ООН Україна визначає партнерів за цілями у їх реалізації з сектору організацій громадянського суспільства, що відображено в таблиці 1.

Усі 17 цілей мають комплексний та неподільний характер і забезпечують зрівноваження всіх трьох вимірів сталого розвитку. Кожна ціль однаково важлива, але для досягнення усіх цілей необхідне партнерство. Слід заохочувати і стимулювати ефективне партнерство у державному секторі, державно-приватне партнерство та партнерство серед організацій громадянського суспільства, спираючись на досвід і стратегії залучення ресурсів сторін партнерства.

На шляху досягнення цілей сталого розвитку уряди залучають бізнеси, громадянське суспільство та громадян. Реалізація цілей потребує безпрецедентних зусиль усіх секторів суспільства – і бізнес має відіграти надзвичайно важливу роль у цьому процесі [16].

Розглядаючи роль бізнесу у досягненні цілей сталого розвитку, слід сказати, що український бізнес реалізує значну кількість ініціатив і проектів з корпоративної соціальної, які роблять посильний внесок у реалізацію цілей сталого розвитку.

Потребує подальшого розвитку партнерство українських компаній з організаціями та установами задля досягнення цілей сталого розвитку. Тільки для половини компаній, кейси і нефінансові звіти яких аналізувались, характерна співпраця. При реалізації проектів та ініціатив з досягнення цілей сталого розвитку компанії найчастіше співпрацюють з неурядовими організаціями та навчальними закладами [17, с. 3].

Міжнародний бізнес вже активно включився в реалізацію Порядку денного до 2030 року та посту–пово стає одним з основних драйверів забезпечення сталого розвитку в тих країнах, де він здійснює свої операції. Не має лишатись осторонь цього процесу й вітчизняний бізнес. Найвний досвід довів потребу онов–лення стратегій розвитку бізнесу та уточнення пріоритетів його діяльності в контексті цілей сталого розвитку [18, с. 5].

Таблиця 1. Організації громадянського суспільства як партнери у виконанні цілей сталого розвитку ООН Україна, сформовано на основі [12]

Національні цілі сталого розвитку	Партнери реалізації з сектору організацій громадянського суспільства
Ціль 1. Подолання бідності в усіх її формах та всюди	- Торгово-промислова палата України; - Гуманітарна місія «Проліска»; - Благодійний фонд «Творчий центр ТЦК»; - Благодійний фонд «Слов'янське Серце»
Ціль 2. Подолання голоду, досягнення продовольчої безпеки, поліпшення харчування та сприяння сталому розвитку сільського господарства	- ГО «Країна вільних людей»
Ціль 3. Забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці	- Федерація роботодавців України; - Міжнародний жіночий правозахисний центр «Ла Страда-Україна»; - МБФ Український фонд громадського здоров'я; - БФ Жіноче здоров'я та планування сім'ї
Ціль 4. Забезпечення інклюзивної та рівної якісної освіти для всіх та заохочення навчання впродовж всього життя	- Міжнародний жіночий правозахисний центр «Ла Страда-Україна»; - ГО Центр розвитку корпоративної соціальної відповідальності
Ціль 5. Забезпечення гендерної рівності, розширення прав і можливостей усіх жінок та дівчаток	- Міжнародний жіночий правозахисний центр «Ла Страда-Україна»; - МБФ Український фонд громадського здоров'я; - БФ Жіноче здоров'я та планування сім'ї
Ціль 8. Сприяння поступальному, інклюзивному та сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній праці для усіх	- Благодійний фонд «Творчий центр ТЦК»
Ціль 9. Створення стійкої інфраструктури, сприяння інклюзивній і сталій індустріалізації та інноваціям	- Організація Об'єднаних Націй з промислового розвитку
Ціль 10. Скорочення нерівності всередині країн та між ними	- Всеукраїнське громадське об'єднання Національна асамблея людей з обмеженими можливостями; - Міжнародна гуманітарна організація Норвезька Рада у справах біженців (NRC); - Гуманітарна місія «Проліска»; - БФ «Право на захист»
Ціль 11. Забезпечення відкритості, безпеки, життєстійкості й екологічної стійкості міст і населених пунктів	- Міжнародна гуманітарна організація Норвезька Рада у справах біженців (NRC); - Гуманітарна місія «Проліска»; - МБФ Український жіночий фонд; - Українське бюро гендерної стратегії та бюджетування Жіночого фонду
Ціль 16. Сприяння побудові мирного та інклюзивного суспільства задля сталого розвитку, забезпечення доступу до правосуддя для всіх і створення ефективних, підзвітних та заснованих на широкій участі інституцій на всіх рівнях	- Міжнародна гуманітарна організація Норвезька Рада у справах біженців (NRC); - ГО Donbas SOS; - БФ «Право на захист»; - ГО «Десяте квітня»

Досягнення цілей сталого розвитку вимагає не лише залучення широкого кола зацікавлених сторін, а також суттєвих фінансових ресурсів. Приватний бізнес дасть змогу прискорити успіх у досягненні цілей сталого розвитку, водночас їх досягнення покращить умови для ведення бізнесу.

Слід зауважити, що саме неурядові організації підтримки бізнесу покликані та здатні сприяти налагодженню партнерства, що свідчить про важливість їх участі в досягненні цілей сталого розвитку.

Неурядові організації підтримки бізнесу, зокрема торгово-промислові палати, організації роботодавців та їх об'єднання, бізнес-асоціації та інші організації відіграють важливу роль при налагодженні комунікації влади і бізнесу. Також такі організації мають можливості активно просувати ідеологію сталого розвитку серед своїх членів, серед бізнесу та в суспільстві загалом.

З огляду на це, важливим завданням неурядових організацій підтримки бізнесу повинно стати донесення інформації про сталий розвиток до широких кіл громадськості та бізнесу. Зазначене потребує:

- розміщення відповідної інформації на офіційних сайтах неурядових організацій підтримки бізнесу, їх сторінках у соціальних мережах;
- проведення громадських заходів, присвячених питанням сталого розвитку, та поширення кращих практик у цій сфері;
- підготовки навчальних програм та освітніх курсів для членів, що сприятимуть імплементації цілей сталого розвитку в їх діяльність та стратегії розвитку;
- долучення до громадських обговорень інфраструктурних проєктів, що плануються для реалізації на умовах державно-приватного партнерства, у тому числі щодо їх впливу на досягнення цілей сталого розвитку;
- сприяння та допомога участі бізнесу у міжнародних програмах та проєктах зі сталого розвитку.

Дослідження внеску неурядових організацій підтримки бізнесу та бізнесу в досягнення цілей сталого розвитку проводиться з метою виявлення здобутків і проблем на шляху інтеграції цілей сталого розвитку в стратегію і практику їх діяльності, а також розробки рекомендацій, щодо посилення їх ролі в досягненні цілей сталого розвитку, що слід врахувати при розробці Національної стратегії сталого розвитку до 2030 року.

Власне, Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020», схвалена Указом Президента України від 12 січня 2015 року №5/2015 [19], потребує актуалізації. У ВРУ є одержаний Проєкт Стратегії сталого розвитку України до 2030 року [20], який внесено народними депутатами України: Недава О. А., Бабак А. В., Співаковський О. В., Кірш О. В., який ще не є затверджений законом ВРУ.

Важливо на сьогодні посилити залучення до розроблення стратегій і планів приватного бізнесу та інститутів громадського суспільства.

Крім того, зважаючи на тенденцію зростання економічної присутності неурядових організацій, в тому числі з підтримки бізнесу (збільшення кількості, зростання кількості працівників таких організацій), їх активне долучення до вирішення суспільних проблем та внесок в економічний розвиток країни слід забезпечити інтеграцію цілей сталого розвитку в їх діяльність та стратегії розвитку.

Висновки. Важливим завданням неурядових організацій підтримки бізнесу у досягненні цілей сталого розвитку в Україні є популяризація ідей та спрямування членів, суб'єктів підприємництва в цілому на «правильні» пріоритети розвитку. Інтеграція Цілей сталого розвитку у бізнес-практику українських компаній має вагоме значення для сприяння економічному зростанню, зростанню рівня соціального залучення та екологічній стійкості.

Цілі розвитку забезпечують комплексну структуру, яку підприємства можуть використати, з метою забезпечення позитивного внеску своєї діяльності в суспільство та планету.

Більшості українських компаній важко самотужки впроваджувати ЦСР в політику своєї діяльності, тому вони залучаються підтримкою інших організацій та установ. Згідно проведеного дослідження, при реалізації ініціатив та проектів з досягнення ЦСР, українські компанії найчастіше співпрацюють з неурядовими організаціями та навчальними закладами.

Неурядові організації підтримки бізнесу сприяють налагодженню комунікації влади і бізнесу в рамках досягнення цілей сталого розвитку. Створення сприятливих умов для залучення приватного бізнесу до досягнення ЦСР, в тому числі за сприяння неурядовими організаціями підтримки бізнесу вимагає нині покращення інституційного середовища в цій сфері та підвищення інституційної спроможності публічної влади з питань сталого розвитку, стратегічного планування розвитку й ДПП.

1. Буряк, Є. В., Редько, К. Ю., Чорновол, А. О., & Орленко, О. В. (2022). Соціально-економічні аспекти сталого розвитку України в умовах війни (євроінтеграційні аспекти). Наукові записки Львівського університету бізнесу та права, 34, 135-143. URL: <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/617>

2. Коваленко А.О. Стан і перспективи реалізації Цілей сталого розвитку в Україні. Економіка природокористування і сталий розвиток. К.: ДУ ІЕПСР НАН України, 2018. № 1–2 (20–21). С. 11-14

3. Куспляк Г., Куспляк І. Індикатори досягнення цілей сталого розвитку України. Актуальні проблеми державного управління. Том 3 № 84 (2021). URL: <http://uran.oridu.odessa.ua/article/view/246486>

4. Редько, К., Мірошніченко, В. (2022). Дослідження сталого розвитку в Україні: оцінка стану вмонання цілей. Підприємство та інновації, (22), 5-13. URL: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/22.1>

5. Тарасенко, А. (2024). Роль фінансових установ у забезпеченні сталого розвитку України. Економіка та суспільство, (59). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-42>

6. Калашник, Н. С. (2023). Забезпечення цілей сталого розвитку в Україні: концептуальні перетворення сприйняття в умовах воєнного стану. Ефективність державного управління, 4(73), 11–16. URL: <https://doi.org/10.36930/507301>

7. Our common future. By World commission on environment and development. London, Oxford University Press, 1987, 383 p.

8. Доповідь Конференції Організації Об'єднаних Націй з питань навколишнього середовища та розвитку, Ріо-де-Жанейро, 3 14 червня 1992 року, том I, Резолюції, ухвалені Конференцією (видання Організації Об'єднаних Націй, у продажі під № E.93.I.8, та виправлення), резолюція I, додаток I.

9. Декларація тисячоліття Організації Об'єднаних Націй. Резолюція 55/2, прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 8 вересня 2000 року URL:<https://ips.ligazakon.net/document/MU00044>

10. Цілі розвитку тисячоліття Україна: 2000-2015. Національна доповідь. Київ. 2015. 125 с. URL: https://idss.org.ua/monografii/2015_MDGs_Ukraine_Report_ua.pdf

11. Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року. Резолюція 70/1, прийнята Генеральною Асамблеєю 25 вересня 2015 року. URL:<file:///C:/Users/VCCI/Downloads/Agenda2030-UA-1.pdf>

12. Організація Об'єднаних Націй Україна. Як ООН підтримує Цілі сталого розвитку в Україні. Офіційний сайт. URL:<https://ukraine.un.org/uk/sdgs>

13. Національні консультації з питань адаптації Цілей Сталого Розвитку (ЦСР) для України. 5–6 липня 2016 року, Київ. URL: https://idss.org.ua/monografii/2016_SDGs_Ukraine_ua.pdf

14. Цілі сталого розвитку: Україна. Національна доповідь. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, 2017. 178 с. URL: file:///C:/Users/VCCI/Downloads/SDGs_NationalReportUA_Web-2.pdf

15. Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» від 30.09.2019 року № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>

16. Глобальний договір ООН в Україні. Офіційний сайт URL: <https://globalcompact.org.ua/tsili-stijkiego-rozvytku/>

17. Внесок українського бізнесу в реалізацію Україною Цілей сталого розвитку 2016–2020 рр. URL: <https://csr-ukraine.org/wp-content/uploads/2020/12/Vpliv-biznesu-na-CSR.pdf>

18. Посилення ролі бізнесу в досягненні ЦСР в Україні. 2018. URL: file:///C:/Users/VCCI/Downloads/UNDP_Manual_v05_-1.pdf

19. Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020», схвалена Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015. URL: https://ips.ligazakon.net/document/u005_15?an=1

20. Проект Стратегії сталого розвитку України до 2030 року URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JH6YF00A?an=332>

1. Buriak, Ye. V., Redko, K. Yu., Chornovol, A. O., & Orlenko, O. V. (2022). Sotsialno-ekonomichni aspekty staloho rozvytku Ukrainy v umovakh viiny (ievrointehratsiini aspekty). *Naukovi zapysky Lvivskoho universytetu biznesu ta prava*, 34, 135–143. ULR: <https://nzlulp.org.ua/index.php/journal/article/view/617>

2. Kovalenko A.O. Stan i perspektyvy realizatsii Tsilei staloho rozvytku v Ukraini. *Ekonomika pryrodokorystuvannia i stalyy rozvytok*. K.: DU IEPSSR NAN Ukrainy, 2018. № 1–2 (20–21). S. 11–14

3. Kuspliak H., Kuspliak I. Indykatory dosiahnennia tsilei staloho rozvytku Ukrainy. Aktualni problemy derzhavnoho upravlinnia. Tom 3 № 84 (2021). ULR: <http://uran.oridu.odessa.ua/article/view/246486>

4. Redko, K., Miroshnychenko, V. (2022). Doslidzhennia staloho rozvytku v Ukraini: otsinka stanu vmkonannia tsilei. *Pidpriemnytstvo ta innovatsii*, (22), 5–13. ULR: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/22.1>

5. Tarasenko, A. (2024). Rol finansovykh ustanov u zabezpechenni staloho rozvytku Ukrainy. *Ekonomika ta suspilstvo*, (59). ULR: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-42>

6. Kalashnyk, N. S. (2023). Zabezpechennia tsilei staloho rozvytku v Ukraini: kontseptualni peretvorennia spryiniattia v umovakh voiennoho stanu. *Efektivnist derzhavnoho upravlinnia*, 4(73), 11–16. ULR: <https://doi.org/10.36930/507301>

7. Our common future. By World commission on environment and development. London, Oxford University Press, 1987, 383 p.

8. Dopovid Konferentsii Orhanizatsii Obiednanykh Natsii z pytan navkolyshnoho seredovyscha ta rozvytku, Rio-de-Zhaneiro, 3–14 chervnia 1992 roku, tom I, Rezoliutsii, ukhvaleni Konferentsiieiu (vydannia Orhanizatsii Obiednanykh Natsii, u prodazhi pid № E.93.I.8, ta vypravlennia), rezoliutsiia 1, dodatok I.

9. Deklaratsiia tysiacholittia Orhanizatsii Obiednanykh Natsii. Rezoliutsiia 55/2, pryiniata Heneralnoiu Asambleieiu OON 8 veresnia 2000 roku URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU00044>

10. Tsili rozvytku tysiacholittia Ukraina: 2000–2015. Natsionalna dopovid. Kyiv. 2015. 125 s. ULR: https://idss.org.ua/monografii/2015_MDGs_Ukraine_Report_ua.pdf

11. Peretvorennia nashoho svitu: Poriadok denniy u sferi staloho rozvytku do 2030 roku. Rezoliutsiia 70/1, pryiniata Heneralnoiu Asambleieiu 25 veresnia 2015 roku. URL: file:///C:/Users/VCCI/Downloads/Agenda2030_UA-1.pdf

12. Orhanizatsiia Obiednanykh Natsii Ukraina. Yak OON pidtrymuie Tsili staloho rozvytku v Ukraini. Ofitsiinyi sait. URL: <https://ukraine.un.org/uk/sdgs>

13. Natsionalni konsultatsii z pytan adaptatsii Tsilei Staloho Rozvytku (TsSR) dlia Ukrainy. 5–6 lypnia 2016 roku, Kyiv. URL: https://idss.org.ua/monografii/2016_SDGs_Ukraine_ua.pdf

14. Tsili staloho rozvytku: Ukraina. Natsionalna dopovid. Ministerstvo ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy, 2017. 178 s. URL: file:///C:/Users/VCCI/Downloads/SDGs_NationalReportUA_Web-2.pdf

15. Ukaz Prezidenta Ukrainy «Pro Tsili staloho rozvytku Ukrainy na period do 2030 roku» vid 30.09.2019 roku № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>

16. Hlobalnyi dohovir OON v Ukraini. Ofitsiinyi sait URL:<https://globalcompact.org.ua/tsili-stijkogo-rozvytku/>
17. Vnesok ukraïnskoho biznesu v realizatsiiu Ukrainoiu Tsilei staloho rozvytku 2016-2020 rr. URL:<https://csr-ukraine.org/wp-content/uploads/2020/12/Vpliv-biznesu-na-CSR.pdf>
18. Posylennia roli biznesu v dosiahnenni TsSR v Ukraini. 2018. URL:file:///C:/Users/VCCI/Downloads/UNDP_Manual_v05_-1.pdf
19. Stratehii staloho rozvytku «Ukraina – 2020», skhvalena Ukazom Prezydenta Ukrainy vid 12 sichnia 2015 roku № 5/2015. URL:https://ips.ligazakon.net/document/u005_15?an=1
20. Proiekt Stratehii staloho rozvytku Ukrainy do 2030 roku URL:<https://ips.ligazakon.net/document/JH6YF00A?an=332>